

Nro. 39.

A' FELS. CSÁSZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből ; Kedden November 11-ik napján
1806-ik elztendőben.

Török Birodalom.

Zemlinből Oktob. 30-kán. A' Török alkudozó Követek *Mohasil Effendi* és a' *Capidschi Bascha* a' Szerviai Patriárkának néhány Titoknokjaival egyetemben *Semendriába* megérkezvén, az alkudozásokhoz hozzá fogtak. Ezen békességes alkudozást a' következő pontokból álló fegyvernyugvást illető Alkú előzte vala meg: —

„A' Szerviai *Insurgens* és a' Török *armadiák* között való fegyvernyúgvás: 1) Tzik. Mátol fogvást előrevalóképpen hat hetekig legyen fegyvernyúgvás; azonközben ha ezen idő alatt Török Császári bé-

kességes alkudozók találnának megérkezni, ezen fegyvernyúgvás' ideje még két hetekkel töldattassék-meg. — 2) Tz. A' vérontásnak lehető sietséggel való megszüntetése végett, még ezen estve és éjjel minden Vezérekhez parantsolatok indittassanak-el, hogy azonnal minden verekedéstől szünyenek meg. — 3) Tz. *Nissa* várának ostromlását szakaszák félbe a' Szerviaiak, és sántzaikból 's az erősség mellől egy óra távolságra vonnyák vissza magokat. — 4. Tz. Arra is rá állanak a' Szerviaiak, hogy seregeiket Kis Oláhországból a' *Morava* vizéig kilentz napok alatt vissza vonván, a' *Becseb Aga* alatt lévő Török seregnek, a' melynek útja elvágatott, utat engednek, olyan feltétel alatt mindazáltal, hogy a' Dobrai, Cellói, és Resovai fekvéseiket mint gyözedelmesek megtartják, a' Törökök ellenben a' magok Prevalai és Chiprói fekvőhelyeiket nékiek által engedik. — 5) Tz. Hogy minden lármát meg lehessen az alkudozásoknak idejek alatt akadályoztatni, mind két fél szorossan megtiltani tartozik katonáinak, hogy egymásnak táboraikba által ne járjanak és egymással ne beszélgessenek, külömben mint Spionok úgy büntetnek-meg. Költ a' Szerviai fő hadi szálláson *Somkayban* Sept. 14 kén délutánni 3 órakor.

Ezen Kötés azonnal elküldetett Török és Szerviai nyelven Konstantzinápolyba a' Császárhoz, és Semendriába a' Szerviai Fő Tanátshoz. Egy ehez ragasztatott töldalékban meghatározatott, hogy a' Törökök nevezete alatt a' Pasma Oglu' seregei is befoglaltassanak a' fegyvernyúgvásba, mivelhogy néki is a' Török Császár parantsolta vala, hogy álljon-ki a' Szerviaiak ellen a' tsatázó mezőre.

Magyar Ország.

Tállyán, October 27-ik napján. Itt nállunk és az egész Hegyallyán vége van a' szegény szüretnek. Lengyel Országhól igen sok borvevők jöttek, azért is a' mi kevés borunk volt, jó drágán eladtuk, úgy hogy az allyas szőlőknek termése is 60 — 70 forinton, a' jó Hegyekről pedig 80 — 85 forintokon kelt; sőt a' B. Keresztúri hegyekről 100 forintokon is eladták boraikat. — *Mádon* az asszúszöllő ha jó volt, jó mértékkel 25 for. elment puttonjá. — *Miskólczon* is ez az árra van a' borának; hanem az asszúszöllőt 13, 14, 15 forinton meg lehetett venni s. a. t.

Rövid summába szedett hadi elegyes tudósítások.

A' Pruszsus Király' hollétéről bizonyost nem olvasunk. Ki Breszlauban, ki Königsbergben, ki pedig másutt erőssiti lenni ő F.gét. Hogy a' Királyné Warschauba vette útját, e' sem valóságosult meg semmi ujjabb tudósítások által. — Az Oroszoknak érkezésekről ezt olvassuk a' közönséges levelekben: — „*Lemberg Oktob. 27-kén.* Bizonyos tudósítások érkeztek az Orosz szélekről, hogy az ott össze gyülekezett seregek már a' Pruszsus földre bényomúltak, és, mint erőssítik, 16 tsapatokban folytatják nagy siettséggel útjokat, hogy a' Pruszsus ármádiával mennél elébb egyesülhessenek. Egyegy tsapatjok 12 ezer emberből áll. — Más hiteles tudósításokban azt olvassuk ezen tárgyról, hogy igaz ugyan, hogy már most útban vannak az Oroszok, hanem még tsak mostanság érkeztek a' jobb szárnyokkal Königsberghez, a' jobbal pedig Warschauhoz. — A' *Dresdén*

ból Nov. 3-kán indúlt és így leg ujjabb tudósítások szerént, a' Pruszsus armádia' szerentsétlenségei naponként bokrosodnak. *Spandau* vára kapitulálván, az abban őrizeten vólt három Batalionok fegyvereiket letették. Egy innen magát a' Princz *Hohenlohe* vezérlése alatt *Stettin* felé vonó, 15 ezer gyalogokból álló Pruszsus seregnék, Princz *Murat* az ő számos lovassaival nagy sebességgel utánna eredvén, azt *Templin* és *Prenzlou* városaik között utólérte, és igen véres tsata után vezérjével egygyütt elfogta; kevesen juthattak *Lockeniczen* által *Stettin*hez. Berlin minden nap 80 ezer katonának eleségéről tartozik gondoskodni. *Magdeburgot* még meg nem vették, hanem erőssen szorongatják a' Frantziák. Oktob. 30-kán tűz támadván a' várban egész a' mínáig előnyomúltak az ostromlók, hanem nagy károkkal, minthogy sokan közzülök (mint erőssitik 8 ezeren) felvették a' levegőbe. Napoleonnak minden ujjabb készületei azt mutatják, hogy az Oroszoknak, a' kik *Königsberg* felől várattatnak eleikbe akar indúlni. Ezen Dresdai tudósítások szerént a' Pruszsus Király *Graudencznél* a' *Wistula* (*Weichsel*) mellett *Thorn* és *Marienwerder* között 25 ezer emberrel várja az Orosz armádiát, hogy magát velle öszsatsatólja, és azzal ismét előnyomuljon.

A' Pruszsus seregek és egyéb Pruszsiai tisztviselők *Hannoverát* oda hagyták, 's a' Pruszsus sas-czimerek leszedettek. — Valóság, hogy Pr. Huszár Hadnagy *Helwig* a' közel 7 ezer emberekből álló Pr. sereget. a' mely *Erfurtban* fogságra esett vala, *Eisenach* mellett megszabadította. Eszébe vevén t. i. Major *Götzen*, a' Király Adjutánsa, hogy

a' sok fogoly katonát tsak 80 (némelyek szerint 300) gyalog, 50 Vadász, 's kevés Huszár Frantziák kísérnék, Hadnagy Helwig arra ajánlotta magát, hogy az alatta lévő 40 emberekkel őket megszabadítja. Véghez is vitte ígérétét: hanem a' fogoly sereg is vitéz módon iparkodott. El is fogott 15 Frantziát, hanem ezek elbotsáttattak.

* * *

Végezte a' Jénai ütközet leírásának.

Előre jegyezzük-meg még röviden ezen tsatának könnyebb megérthetése végett a' következőket: Mint irtuk, a' Prusszus Király seregének jobb szárnyát egyenesen Frankofurtunnak, a' derekat Würtzburgnak, a' bal szárnyát pedig Bambergnek indította vólt: a' Frantziák ellenben a' Schweinfurttól fogva Würtzburgon által Ambergig terjedő környéken gyülekezvén, Bavariából és Szeviából össze, innen úgy szollván egyenesen a' Prusszus sereg' bal szárnyán rontottak által, a' Coburgtól fogva Cseh ország szegeletéig nyúló néhány mértföldnyi vidéken, a' Saal vize' mejjékeire, az ő leg első egygyesüléseknek lineája az ellenség előtt Coburgtól fogva Hofig terjedvén. Meg esvén 9-ikben a' Schleitzi és 10-ikben a' Saalfeldi szélső tsaták az előljáró csoportok között, Schleitzből Aumán és Gérán által oly nagy hirtelenséggel elő nyomúlt a' Frantzia armadia, hogy már 13-ikben Marschal Davoust annak jobb szárnyával Naumburghoz érkezett vólt, és így az Erfurtból Lipsiába menő útan állott; a' honnan Lipsiáig és Haláig küldözte-ki vigyázó csoportjait. Atallátván a' Pr.

vezérek a' 9-iki tsata alkalmatosságával, hogy a' Frantzia nagy erő a' Saal mejjékin nyomúl lefelé, azonnal sietve vissza hivatták mind azokat a' csoportjaikat, a' mellyket Frankofurtum felé útnak indítottak vólt, 's *Jénától* nem messze állapodtak meg, azon a' helyen, a' melyről (mint a' Fr. hivatal szerint való tudósítás elő adta) 14-ikben meg akarták támadni a' Frantziákat, 's a' mely helyen 13-ikban a' Jénai tetőről az ő készületeiket és mozgulásaikat *Napoleon* Császár szemlélgette. Ezen a' *Jénai* tetőn töltötte el a' 14-ikre víradó éjjelt *Napoleon* az ő testörző Regementjeinek négy szegeleto csoportjai között. — A' többi így következik a' Frantzia előadás szerint: — „

„*Davoust*' eleibe olyan rendelés vala adattatva, hogy akkor éjjel seregét *Kösel* mellé (ez egy Sóföző hely nem messze a' *Naumburg* felé menő úton), olyan czéllal, hogy ha az ellenség ezen *Köseli* szorossakon által akar menni, álljon eleibe, ha pedig fekvő helyében találna az ellenség maradni, ezen esetben kerüljön *Davoust* Apoldán által annak hata megé. Princz *Pontecorvóra*, kinek serege a' *Davoust* balja felől *Dornburgnál* állott, a' vólt bízva, hogy ő is arra vigyázzon, hogy az ellenség *Naumburnak* fogja - é nagy erővel útját venni, vagy pedig *Jénának* fordul, és minden esetben annak hátára üssön. A' Marschal *Lannes* serege azon a' halmon állott, a' mellyen a' Császár és a' testörzői. A' halom' bal oldala felől a' Generál *Gazan*: a' jobb óldala felől a' Gen *Suchet* Osztályaik állottak. A' halmon és a' két felől álló seregek között lévő üress helyekie az ágyuk vóltak helyhezteve. Azoknak az Osztályoknak, a' mel-

lyek ezen halomra fel nem tértek, Jénából és a' szomszéd völgyekből készítették kimenő helyek a' tsatázó mezőre, hogy kiterjeszkedhessenek; a' melyhez talám soha sem juthatott bajosabban hozzá egy tsatázó sereg, mint ez. Nevezetes éjjel volt ez a' szemnek. Egy felől láttaszottak egy a' maga első soraival hat mértföldnyire terjeszkedő seregnek az eget megvilágosító, és más felől egy oly sereg tüzei, a' melly csak egy igen kitsiny pontra vontak vala magát össze. A' két sereg' szélső tüzei csak fél ágyúlövésnyi távolságra voltak egymástól. A' szélső vigyázók csaknem egymást érték, és semmi mozdulás nem eshetett egygyiknél, hogy a' másik ne hallotta volna. A' *Ney* és *Soult* seregeik egész éjjel utaztak; *Soult* meg is érkezett virattára, hanem a' *Ney* seregéből 3000 embernél több még el nem érkezett volt. A' napnak feljöttével az egész ármádia fegyverhez nyult. Nagy köd volt. A' Császár néhány fegyveres sorok előtt ellovagolván javasolta nékik, hogy a' Pruszsus lovassággal, a' melly mint igen rettenetes ügyiratik-le, vigyázással bányanak. Eszekbe juttatta az Ulmai történeteket is; mondotta, hogy itt a' a' Pruszsus' seregek volnának, mint ott az Austriaiak, békerittetve, hadi plánumjok linéája össze bontatott, magazinumjaikat elvesztették, 's már mostanában nem a' ditsőségért, hanem azért viaskodnak, hogy magokat vissza vonhassák; ehez képest azon iparkodnak, hogy elmenetelre való nyílásokat tsináljanak külömbkülömb pontokon magoknak: hanem, neveiket és betsületeket el fogják azon seregeink vesztetni, a' mellyek nékik útát engednek. — „Induljunk! így kiáltottak fel ezen szok-

ra a' katonák. A' Stutzosok azonnal hozzá fogtak a' tüzeléshez; az apró puskatüz hevesen elkezdődött; az ellenség a' maga jó fekvéséből kimozdított, és a' mi osztályaink a' feljebb említett szorosságon a' térségre kijövén, tsatázó rendbe formálták magokat. Az ellenség' főbb ármádiája a' mely eleintén a' nagy ködnek eloszlását láttatott várni, most már fegyverhez kapott. Az ő bal szárnyának 50 ezer emberekből álló része, a' Naumburgi szoross útaknak fedezésekre indúlt, oly czéllal, hogy a' Köseli paszszust elfoglalja: hanem már ebben megelőzte vólt ötlet Marschal *Davoust*. A' dereka és jobb szárnya a' Pruszsus ármadiának, mintegy 130 ezer ember, azzal a' Frantzia táborral szállott szembe, a' melly a' Jénai tetőről lejövén, a' térségen hadi rendet formált vala. Két oráig fedezte a' két ármádiát a' sűrű köd, de a' melly végre egy szép őszi nap világossága által eloszlátódván ekkor látták a' seregek, hogy tsak egy kis ágyulövésnyi távolságra állanak egymás előtt. A' sikkra ilyen lineában állottak vala ki a' Frantzia seregek. Az ő bal szárnyokat vezérelte Marschal *Augereau*, a' ki annak végét egy faluhoz és erdős helyhez támasztotta. Közötte és a' Linea közepe között, a' melynek vezérlése Marschal *Lannesre* vala biztatva, a' Császár állott testörző seregével és még egy más jó nagy tartalék sereggel, oly czéllal, hogy innen segedelmet küldjön, ha arra a' Lineának valamelly pontjánál szükség talál lenni. A' Linea jobb szárnyát formálta és vezérelte Marschal *Soult* (Megjegyzettük feljebb, hogy Princz *Pontecorvo* és *Davoust* oda alább *Naumburg* felé a' *Köseli paszszusnál* dolgoztak). —

„Az ellenség jó nagy számú armádiájának szép lovassága látszott lenni, a' melly gyorsan és pontossággal tette mozdulásait. A' Császár szerette volna az ütközetnek elkezdését még két óráig halasztani, hogy a' kiállott hadi rendhez a' még oda érkezőfélben lévő seregek is, kiváltképpen a' lovasok, megérkezessenek: hanem nem állhatott ellene a' Frantzia tüzességnek. *Holstedt* nevű faluban néhány Batalionok özsze tsapván, 's a' miéinknek abból való visszakergetésekre a' Császár nagy ellenséges erőt oda nyomúlni szemlélvén, parancsolt *Lannesnek*, hogy egyszeriben ott teremjen seregével, 's a' nevezett falutt foglalja-el. *Soultra* a' vólt bízva, hogy leg előbb is egy a' maga jobb szárnya felől lévő erdős helyet vegyen-el az ellenségtől. A' Pruszszus armádia jobb szárnya pedig ugyan ekkor olyan mozdulásokat tévén, melyek által azt mutatta, hogy bal szárnyunkra akar ütni, ehézképpest rendelést vett Augereau, hogy onnét nyomja vissza az ellenséget. Ez szerént egy óránál kevesebb idő alatt az egész Lineánál közönségessé lett a' viaskodás; 250 ezertől fogva valami 300 ezerig való tsatázók, valami 700 vagy 800 ágyuknak segedelmek által iparkodtak az egymás' öldöklésén, és egy igen ritka történetet mutattak a' világ' theátromán. Ugy tették mind a' két fél tsapatjai a' fordulásokat, mintha tsak parádén lettek volna. A' Fr. seregek között az egész tsata alatt sem rendeletlenség sem a' győzedelem felett való kételkedés, nem mutatták tsak egy szempillantatig is magokat. —

„Elfoglalván *Soult* az említett erdőt, onnan azonnal előbb nyomúlt. Ezen szempillantatban

hirt vett a' Császár, hogy a' tartalék lovasság 's a' Ney vezérlése alatt lévő gyalogság is megerkeztek, és a' tsatázó Fr. sereg' sorai megett rendet formáltak. A' Császár rendelést tett, hogy ezek is üssenek rá az ellenségre, a' melly ezt látván azonnal hátrálni kezdett, hanem egy egész oráig jó rendel folytatta hátrálását, mind addig míg végezetre a' Bergi Nagy Hertzeg is a' maga Dragonyos és Vasas Osztályaival elérkezvén és bévágván, már ekkor rettenetes rendeletlenséggel esett az ellenség' hátrálása. Ezen vitéz lovasaink mérgeződván, hogy a' győzedelem tsaknem nállok nélkül ment véghez, a' hol érték az ellenséges tsopor- tokat mindenütt közzikbe vágta, sem lovasság sem gyalogság meg nem állhatott előttök, a' gyalogságnak öt négyszegű Batalionnyaikon rontottak keresztül, mindenestől fogva elfogván őket. Hat orányira kergettetvén az ellenség, *Weimarba* véle egygyütt érkeztek meg a' miéink. — Marschal *Davoust* is tsudát követett el ott, a' hova rendeltette volt a' *Gudin*, *Morand*, *Friant*, és *Daultanne* Osztályaikkal. Valami 30—40 ezer hadi fogjok, valami 30 zászlók, és 300 ágyuk, véghetetlen minden féle magazinumok, eleség, tették ezen napi nyereségünket. A' Pruszszus elestek' száma rendkívülvaló; az ő elestjeiket és sebeseiket többre számlálják 20 ezernél. Marsal *Möllendorf* sebet kapott. Hertzeg *Braunschweig* *) és Gen. *Rüchel* **)

*) Ezen Hertzegről a' múlt postán irtuk, hogy Oktob. 21-kén a' maga lakóvárossába *Braunschweigba* bédagadott szemekkel gyalog ko-

elestek, A' fogjok és szökevények erőssítik, hogy az ijedség és zürzavar az ellenség' seregeiben rettenetes. A' mi Generálisaink között csak a' derék Brigadéros *Debilly* esett el, és Brigadéros *Conraux* kapott sebet. *Berges, Lamotte, Barbenegre, Marnigny, Harispe, Dülembourg, Nicolas, Viala,* és *Hignonet* nevű Oberstereink ölettek-meg. Egész vesztesünket valami 1000 vagy 1100 elestekre és 3000 sebésekre tehetjük. A' Császár testőrző Batalionnyai nehezen szenvedhetvén, hogy az egész ármádia verekedvén csak ők nem részesülbetnének belölle, némellyek kiáltozni kezdtek: hogy *marsch! marsch! előre!* a' kiket ilyen szemrehányással tsilapított-le a' Császár: — „Hogy, hogy? Talám valami szakállatlan ifiú akarja elombe szabni, hogy mit tsináljak. Várja el, míg harmincz tsatában vezérkedni fog, és azután mérésze, a' próbálai, hogy nékem tanátsot adjon.“ —

„Hogy egy tsatában, a' melyben az ellenség' majd minden főbb vezéreitől megfosztatott, a' mi főbb embereink között csak egy is el nem veszett,

tsiban (lektikában) megérkezett. Némely tudósítások szerint itt sem sokáig maradott, hanem tartományait egy levél által a' *Napoleon* nagy lelküségének ajánlván, útját Eszak felé tovább folytatta.

**.) Egy Oktob. 21-kén indult Hannoverai levélben ezt olvassuk: — „Gen. *Rüchel* Braunschweigba megérkezett, következőképpen nem lehettek igazak az ötet illető eleinteni tudósítások.

valósággal áldanunk kell érte a' Gondviselést, a' mely így vigyázott seregeinkre. Marschal *Lannesnek* a' méjjit dörölte-el egy golyobis, de nem ejtett sebet sajta. Marschal *Davoustnak*, a' kalapját érte egy golyobis, 's a' ruháján is néhány lyuk esett. A' Császár körül, a' Hadi Minister *Berthier*, a' testörzök' vezére Marschal *Bessieres*, a' Császári palota nagy Marschalja *Düroc*, fő Lovászmeister *Caulincourt*, 's a' több ezen napon szolgálatban lévő Istálómesterek és Adjutánsok lovagoltak."

* * *

A' Pruszsus Király' Hadhirdetése: — „

„Midőn ö Pruszsus Királyi F. ge a' maga népének védelmezése végett fegyverhez nyúl, szükségesnek esméri lenni, hogy ennek sőt egész Európának eleikbe terjessze azokat a' történeteket, a' mellyek ö F. gét a' fegyver fogásra kötelezték. A' Frantzia Politika 15 esztendőktől fogva ostorozza az emberi nemzetet. Hogy azok az ingadozó Uralkodók, a' kik a' Fr. birodalmat az 1792-dik esztendőtől fogva, egymásután sebesen következő változásokkal kormányozták, a' magok uralkodásoknak és lételeknek modját 's megmaradását csak a' hadakozásban keresték, azt nem nagy tsudálkozással lehetett szemlélni. Hanem az erősebb fundamentomú Országlás' modjának felállása után úgy lehetett gondolkozni, hogy ennek az előbbeni erőszakos eszközökre szüksége nem lévén, helyre fogna alatta állani a' békesség. *Napoleon* Császár, a' ki a' leg főbb hatalommal felruháztatva, meggyőzetett 's elfáradott Hatalmasságoktól és vetélkedő

társaktól vala körülvéttette, más személynek jád-
 zását választhatta volna. A' Frantzia nemzet nagy-
 ságáért nem volt mit tegyen többet; boldogságá-
 nak előmozdítására mindent véghez vihetett. Fáj-
 dalmas dolog, hogy ki kell mondanunk, hogy a'
 Frantzia Politika mind ezek után is tsak a' mara-
 dott, a' mi az előtt volt. A' ditsőségnek ki óltha-
 tatlan szomjuhozása az ő fő tulajdonsága. Néki
 ebben egy forma szolgálatot kellett tenni a' fegy-
 vernek és a' Kötéseknek. Az Amiensi Kötés alighogy
 meg köttetett vala, midön már az ujjabb erősza-
 koskodásokra jel adatott. Két független Státusok,
 Helvétzia és Hollandia, olyan Országlás módját
 kéntelenítették bévenni, a' melly őket Frantzia
 tartományokká változtatta, s a' mellynek a' hadako-
 zás meg ujjúlása vala a' következése. A' szárazon
 való békesség azonközben megmaradott vala, a'
 mellyre a' Német birodalom véghetetlen áldozatok
 által tehetett szert. Ezen békességes időközben
 ütöttek bé a' Frantziák Hannoverába, egy olyan
 tartományba, a' melyre a' közöttök és az Anglu-
 sok között való hadakozás telyességgel nem tarto-
 zott, e' közben zárták ök bé a' Német Országi ki-
 kötőhelyeket az Anglus zászlók előtt, és e' köz-
 ben történt nem soká azután, hogy a' Német biro-
 dalmat olly módon meg bántották, a' mely ennek
 betsületét leg mélyebben meg sebhette. A' Néme-
 tek nem állottak boszszút a' Printz *Enghien* haláláért,
 hanem el nem fogják ök ezt a' történetet soha fe-
 lejtteni. A' Lünevillei Kötésben megígértetett, hogy
 az Olasz Országi Respublikáknak függetlenségek fenn-
 tartatik: Napoleon azonban a' leg meghatározottabb
 ígéretekkel ellenkezőleg feltette önnön fejéro a' Vas

Koronát. Génua Fr. országhoz tsatoltatott. Tsaknem ez a' sors érte a' Lukkai Respublikát is: a' melly történetek előtt kevés hónapokkal azt igérte vala önnön népe és egész Európa előtt Napoleon, hogy a' maga birodalmának határait tovább terjeszteni soha nem fogja. Ennek felette, az Orosz birodalommal való Kötései között az egygyik arra kötelezte Frantzia országot, hogy a' Szárdiniai Királynak pótolja-ki a' kárát Olasz országban: a' melynek bételyesítése helyett ellenben Fr. ország mindent a' magáévá tett, a' mi által ez a' pótlás meg eshetetett volna. Portugallia azon iparkodott, hogy neutrális maradhasson; drágán kéntelenített ő tsak e' néhány szempillantatny: és megtsaló bátorságot is vásárolni magának. A' Portát is ki nem vévén, a' ki még az Egyiptomba és Syriába való béütésekről el nem felejtkezett vala, már egy Hatalmasság sem találtatott Európában, a' melly valamely önkényen való megtámadtatásnak még tárgyává nem vált volna. A' tselekedetek által való megtámadtatásokhoz tsatoltatott társúl a' sok egyéb sertegetés' és motskolódás' módja. Egy Újságlevél a' melly magát az Országlószék hangjának lenni hirdette, a' Koronás Fejek ellen intézetetett sertegető irásoknak árkhivumjokká vált vala. Ezen meg bántások között egy sem vólt olyan, hogy egyszersmind Pruszsiát is ne illette volna: ennek felette ugy nézettetvén az Europai Státusok mint ugyan azon egy Familia tagjai: már elégségesen megmútatta a' tapasztalás, hogy egygyiknek rendkívül való meg erősödése, a' többeket mindnyájokat veszedelemmel fenyegeti, 's a' melyre nézve az egygyiknek fenyegetetése annak védelmezésé-

re a' többeket is kötelezi. Hanem tsakugyan szükséges lészen itt mindenek felett azokat a' környül-állásokat különösebben előadnunk, a' mellyekből Frantzia országnak ellenünk való maga viselete ki fog tetszeni. —

„Szükségtelen lenne mindent előszámlálni, a' mit *Napoleon* Pruszsziának köszönhet. Pruszszia vólt a' Hatalmasságok között az első, a' ki *Napoleont* megesmérte. Őtet a' neutralisság mel- lől semmi fenyegetések semmi ígéretek el nem von- hatták. A' mit tsak a' köteleesség egy jó szomszéd- tól megkívánhat, azt Pruszszia 6 esztendő alatt Fr. ország eránt telyes mérték szerént telyesítette. Sőt többet tselekedett. Pruszszia betsülte azt a' Nemzetet, a' melly hasonlóképpen megtanulta vólt háboruban és bekéességben betsülni a' Pruszsus nemzetet. Valosággal esmérte az ő fő Kormányo- zójának elmés vóltát. — „Ezekre az időkre *Napoleon* nem emlékezik többé. Pruszszia megengedte az ő Hannoverába való béütését; a' melly nagy hiba vólt: erre nézve azon törekedett, hogy mennél előbb ellene állhasson ezen tekintetben *Napoleon*- nak. Ajánlást is tett vólt felölle Angliának: de ez nem fogadta-el a' Pruszszia által tétetett feltétele- ket; a' melyhez képpest Pruszszia nem gondólha- tott egyebet, a' mi által a' Fr. ország' előre siető lépé- seit kevesebbé ártalmasakká tehesse, hanem tsak azt, hogy szabjon egy olyan határt Fr. ország' elei- be, a' mellyet ez, által ne lépjen.

„*Napoleon* forma szerént megigerte vólt, hogy az Északi Státusoknak neutralitássok ellen semmit tenni nem fog, azok ellen semmi erőszakat el nem követ, különösön pedig a' Hannoverában

fekvő Fr. sereg' számát nevelni telyességgel nem fogja. Alig tette vala ezen ígérletét, hogy azonnal megszegte. Minden tudja, miként fogatta-el Rumboldot erőszakosan (Hamburgban); miként tsikort adót, költsön nevezet alatt, a' *Hanse városoktól*; mintha éppen hadat viseltek volna Fr. ország ellen. A' Király jól érezte, mely sokban álljon néki az ezen országgal való békesség: hanem minden áldozatai mellett is kedvellette az ő szíve a' békeséget. A' több Udvarok türedelme nem tartott olyan sokáig, mint a' Királyé, melyre nézve a' hadakozás a' szárazon is ismét elkezdődött vala (t. i. tavaly). Pruszsia ekkor a' leg terhesebb környülállások között szemlélte lenni magát. Hogy Fr. országot megtartóztahassa attól, hogy Hanuoverba több sereget küldjön, meg ígérte néki a' Király, hogy meg nem engedi hogy arra valaki rá üssön, a' melyhez a' Schwédek és Oroszok már hozzá készültek vólt. Ezen szempillantattól fogva a' Fr. ország és Pruszsia között való barátságból következő egész terhet ezen utolsónak kellett viselni, a' nélkül, hogy valami haszon téfűlt volna abból ő reá: 's több az, a' mi a' dolgok tsudálatos folyamotjokból következett, hogy a' midőn Pruszsia tsak neutrális, tsak egy részre nem hajló akart lenni, úgy látszott, még pedig a' Szövetséges Hatalmasságoknak károokra, hogy már nem tsak neutrális vólt. Ezen állapotjából Pruszsziának minden nyereség Fr. országra terűt; minden nap olyan öszsze bonyolodások fenyegették a' Királyt, a' mellyek néki rettenetesek, a' Napoleon plánumainak ellenben kedvezők voltak.

(A' többi következik.)